

На основу члана 43. став 3. Закона о Влади („Службени гласник РС”, 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др. закон), а у вези са Секторским споразумом између Владе Републике Србије и Европске комисије о механизмима примене финансијске помоћи Уније Републици Србији у оквиру инструмента за претприступну помоћ у области подршке пољопривреди и руралном развоју (ИПАРД), на предлог Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде,

Влада доноси

З А К Л Ј У Ч А К

(Објављено у „Службеном гласнику РС”, број 55/19 од 2. августа 2019. године)

1. Усваја се Програм о изменама и допунама ИПАРД програма за Републику Србију за период 2014-2020. године, који је саставни део овог закључка.

2. Овај закључак објавити у „Службеном гласнику Републике Србије”.

05 Број: 48-7751/2019
У Београду, 1. августа 2019. године

В Л А Д А

ПРЕДСЕДНИК

Ана Брнабић

**ПРОГРАМ
О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ИПАРД ПРОГРАМА ЗА РЕПУБЛИКУ
СРБИЈУ ЗА ПЕРИОД 2014-2020. ГОДИНЕ**

У ИПАРД програму за Републику Србију за период 2014-2020. године („Службени гласник РС”, бр. 30/16, 84/17 и 20/19), у глави III. ОПИС ТРЕНУТНОГ СТАЊА, SWOT И ДЕФИНИСАЊЕ ПОТРЕБА, одељак 3.2. КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОЉОПРИВРЕДНОГ, ШУМАРСКОГ И ПРЕХРАМБЕНОГ СЕКТОРА, после пододељка 3.2.5. Остали усеви (житарице, уљарице, шећерна репа) додају се пододељак 3.2.6. Сектор производње и прераде јаја и пододељак 3.2.7. Сектор производње и прераде грождја, који гласе:

„3.2.6. Сектор производње и прераде јаја

Живинарство са две главне линије производње – узгојом бројлера и производњом конзумних јаја, представља најзаступљенију грану сточарства на газдинствима у Републици Србији. Од десет газдинстава, свих типова, на готово седам се узгаја живина. Истовремено, живинарство је највише индустријализована грана пољопривреде, где се чак 37,3% грла живине узгаја на свега 225 газдинстава у статусу правног лица и предузетника. По вредности производње, живинарство заузима треће место у сточарству, са уделом од 11,8%. У укупној вредности пољопривредне производње, према подацима за 2011. годину, производња кокошијих јаја и бројлера учествује са 4,9%. Значај живинарства расте како на светском тржишту, тако и на тржишту Републике Србије. Јаја представљају једну од најкомплетнијих и најкориснијих намирница у исхрани људи, и спадају у групу високопротеинске хране велике биолошке вредности и хранљивости.

Велики број малих газдинстава одликује се традиционалним начином истовремене производње више категорија и врста живине, малим капацитетима производње, екстензивним гајењем са најчешће ограђеним испустима, док се производи користе углавном за потребе сопственог домаћинства. Чак 96,6% газдинстава има мање од 50 кокошака носиља, али се на таквим газдинствима држи 44.86 % укупног броја носиља.

Табела 17а: Број и структура газдинстава на којима се гаје коке носиље у Републици Србији (Попис пољопривреде из 2012. године, РЗС)

Број кокошака носиља	Број газдинстава	Структура (%)	Број кокошака	Структура (%)
1-49	267.261	96.62	3.780.280	44.86
50-99	7.399	2.67	410.455	4.87
100-299	1.113	0.40	149.843	1.78
300-499	198	0.07	66.525	0.79
500-999	133	0.05	85.447	1.01
1.000-2.999	255	0.09	411.789	4.89
3.000-4.999	84	0.03	304.824	3.62
5.000 и више	160	0.06	3.217.510	38.18
Укупно	276.603	100.00	8.426.673	100.00

Табела 176: Број и структура произвођача јаја

Број кокошака носила	Број газдинстава	Структура (%)	Број кокошака	Структура (%)
1-49	267.261	96,62	3.780.280	44,86
50-99	7.399	2,67	410.455	4,87
100-299	1.113	0,40	149.843	1,78
300-499	198	0,07	66.525	0,79
500-999	133	0,05	85.447	1,01
1.000-2.999	255	0,09	411.789	4,89
3.000-4.999	84	0,03	304.824	3,62
5.000 и више	160	0,06	3.217.510	38,18
Укупно	276.603	100,00	8.426.673	100,00

Извор: Управа за ветерину, март 2019. године

С друге стране, производња се одвија у објектима средњег и већег капацитета, уз примену високог нивоа технологије са делимично или потпуно механизованим радним операцијама и са исхраном комплетним смешама концентроване сточне хране, што доприноси високој носивости и одличним резултатима у производњи. На 160 газдинстава који узгајају преко 5000 јединки налази се 3.217.510 кокошака носила односно 38,18% од укупног броја у држави.

РЗС систематски и континуирано прикупља и публикује податке о броју и носивости кокошака носила као и укупном броју снесених јаја у Републици Србији. Наведени подаци су идентични оним који су приказани у бази података Организације за храну и пољопривреду Уједињених нација FAOSTAT (<http://www.fao.org/faostat/en/#data>).

Према анализи Пословног удружења за живинарство Заједница живинара до 2012. године, увоз јаја и производа од јаја је био већи од извоза, а тренд је последњих година промењен и значајно је смањена разлика између увоза и извоза. Увоз је током 2016. године износио око 4.735.000 конзумних јаја и око 68.500.000 јаја кроз производе (претежно меланж (јаје) у праху и жуманце у праху), док је извезено око 41.500.000 конзумних јаја и око 6.300.000 јаја кроз производе. Наредне 2017. године је увезено око 7.560.000 конзумних јаја и око 75.000.000 јаја кроз производе, а извезено је око 42.000.000 конзумних јаја и око 6.000.000 јаја кроз производе.

Из Републике Србије извозе се јаја искључиво у Босну и Херцеговину, Црну Гору и Републику Северну Македонију, док се производи од јаја увозе у огромним количинама из држава чланица ЕУ, поред тога што у Републици Србији постоје два одобрена објекта за прераду јаја.

Пијаце у Републици Србији заузимају најзначајније место у директном маркетингу пољопривредних производа. Поврће и воће се традиционално продају на пијацама на мало, тако да ће овај канал директног маркетинга вероватно остати важан и у будућем периоду. Сличан закључак може се извести и за живину и јаја, а према подацима РЗС у периоду од 2009. године до 2013. године удео промета на пијаци у укупном промету живине и јаја

износио је 56,65%. Укупна вредност промета пољопривредних производа на пијацама у Републици Србији у 2018. години у односу на 2017. годину била већа је у текућим ценама за 5,8%. Живина и јаја са 13,3% учествују у структури вредности промета пољопривредних производа на пијацама у 2018. години (РЗС, 2019).

У Републици Србији постоје два одобрена објекта за прераду јаја „Таково” Инђија и „Melange d.o.o” Ваљево. Један од објеката ради само за сопствене потребе, а током 2018. године укупно је произведено око 225.000 kg сушеног и 15.000 kg течног производа, од којих око 30.000 kg извезено. Након увођења новог компјутерског програма граничне ветеринарске инспекције Управе за ветерину од 1. јула 2018. године може се пратити увоз свих различитих производа од јаја, а не како је до скоро било по доста широким тарифним линијама/групама производа.

Количине увезеног сушеног меланжа (јаја у праху) и сушеног жуманца током друге половине 2018. године одговарају количини од 36.000.000 јаја. На основу анализе количине увезених и произведених у Републици Србији производа од јаја може се закључити да се увозом подмирује близу 70% потреба.

У зависности од структуре, у Републици Србији производња јаја се одвија у три различита система:

1) екстензивне производње у сеоским домаћинствима за сопствене потребе;

2) полуинтензивне или интензивне производња мањег обима;

3) интензивне високо ефикасне производње.

Екстензивна производња јаја у сеоским домаћинствима је углавном малог обима која подмирује потребе сопственог домаћинства. У одређеним раздобљима године ова домаћинства имају вишкове које стављају на тржиште у складу са Правилником о малим количинама примарних производа које служе за снабдевање потрошача, подручју за обављање тих делатности као и одступања која се односе на мале субјекте у пословању храном животињског порекла („Службени гласник РС”, број 111/17). Произвођач директно продаје или испоручује крајњем потрошачу, односно локалним малопродајним објектима који директно снабдевају крајње потрошаче, јаја у количинама максимално до 500 јаја недељно односно 10.000 годишње. Подручје њихове продаје је дата или суседне општине, а место продаје могу бити газдинство, домаћа трпеза, локална пијаца, локална продаја доставом на кућну адресу („од врата до врата”), локални малопродајни објекат и локалне манифестације.

Произвођачи који имају полуинтензивну или интензивну производњу мањег обима узгајају кокошке носиле у одобреним објектима од стране Управе за ветерину са капацитетом између 350 и 5.000 јединки. Укупан број ових произвођача је око 800, а већина ових по правилу породичних фарми добро и организовано послују претежно на локалном нивоу.

У Републици Србији има око 150 већих организованих компанија са интензивном производњом, који на годишњем нивоу на тржиште пласирају већину од 1,5 милијарде конзумних јаја и снабдевају дистрибутивне центре односно директно малопродајне ланце и објекте. Највећи део ове производње налази се код 15-20 произвођача.

Велике фарме из времена Савезне Федеративне Републике Југославије су у процесу транзиције пролазиле кроз различите облике власништва. Многе су пропале, а неке су промениле власника и још увек

послују. Са друге стране већи број породичних средњих фарми су временом повећале своје капацитете и постали данас носиоци производње јаја у Републици Србији.

Усклађивање законске регулативе са легислативом Европске уније, произвођачима доноси додатне трошкове везане за добробит животиња, безбедност хране и заштиту животне средине. Економска истраживања су показала да примена регулативе Европске уније повећава трошкове производње јаја у просеку за 16%.

Правилник о условима за добробит животиња у погледу простора за животиње, просторија и опреме у објектима у којима се држе, узгајају и стављају у промет животиње у производне сврхе, начину држања, узгајања и промета појединих врста и категорија животиња, као и садржини и начину вођења евиденције о животињама („Службени гласник РС”, бр. 6/10 и 57/14) прописује да се одредбе правилника примењују код узгоја кокошака носилца најкасније до 31. децембра 2020. године.

За сваку кокошку носилу од 1. јануара 2021. године треба обезбедити у обогаћеним батеријским кавезима површину пода од најмање 750 cm², што је велико повећање површине која сада у необогаћеним батеријским кавезима износи најмање 550cm².

3.2.7. Сектор производње и прераде грожђа

Позадина и кључни фактори

Сектор производње грожђа у Републици Србији је јако специфичан, с обзиром да се одликује великим бројем произвођача грожђа који имају винограде малих површина. На основу Пописа пољопривреде 2012, 80.341 газдинство поседује винограде, што је скоро 13% од укупно пописаних газдинстава (621.445 пописаних газдинстава).

На основу података РЗС, производња вина је у 2017. години учествовала у укупној вредности пољопривредне производње са 7,74%.

Производња на нивоу пољопривредних газдинстава

Број и величина

Структура сектора виноградарства и винарства је доста хетерогена, али највећи удео у производњи имају мања породична пољопривредна газдинства.

Више од једне трећине (око 34%) су газдинства која имају изузетно мале винограде, односно винограде мање од 0,1 ha. Највећу групу виноградарских газдинстава (око 62%) чине произвођачи који имају винограде малих површина, односно винограде од 0,1 до 0,5 ha. Са друге стране, свега шест пописаних винарија у Републици Србији је имало површине винограда од 100 и више хектара.

Графикон: Површине под виноградима (ха) и број пописаних газдинстава са виноградима; 2012. година

Извор: РЗС

Упоређујући са укупним приносом воћа и грожђа, производња грожђе учествује са око 10% у укупној количини произведеног воћа које РЗС прати, и то јабучастих (јабука, крушка и дуња), коштичавих (шљива, трешња, бресква, вишња и кајсија), јагодастих (малина, купина и јагода) и језграстих (орех) врста воћака.

Производња грожђа

На основу података РЗС из 2018. године површина под виноградима је 22.150 ха, од чега је родних 21.328 ха винограда.

Према подацима из Виноградарског регистра, тренутно (на дан 1. марта 2019. године) је у том регистру уписано 3.997 произвођача грожђа са 19.265 виноградарских парцела. У оквиру Виноградарског регистра воде се површине од 6.501,63 ха винограда који претежно имају комерцијалну намену.

Производња грожђа, односно принос је варирао од године до године у зависности од климатских услова, али је у просеку за последњих десет година просечна произведена количина грожђа била 167.363,1t.

Графикон: Производња грожђа (принос) по годинама (t); 2009-2018. година

Извор: РЗС

Ниво квалитета производње

Иако има модерних засада винове лозе, због високих трошкова за подизање и одржавање винограда, квалитет производње претежно има нижи технолошки ниво. Уситњеност виноградарских парцела, застарели виногради код појединих већих произвођача, непостојање сертифицираних клонских садница од аутохтоних, регионалних и домаћих створених сорти, неприлагођеност механизације и опреме савременој виноградској производњи (виноградима са већим бројем биљака винове лозе по хектару), као и неадекватна заштита од болести и штеточина су неки од проблема виноградарске производње Републике Србије.

Прерађивачка индустрија

Број и величина

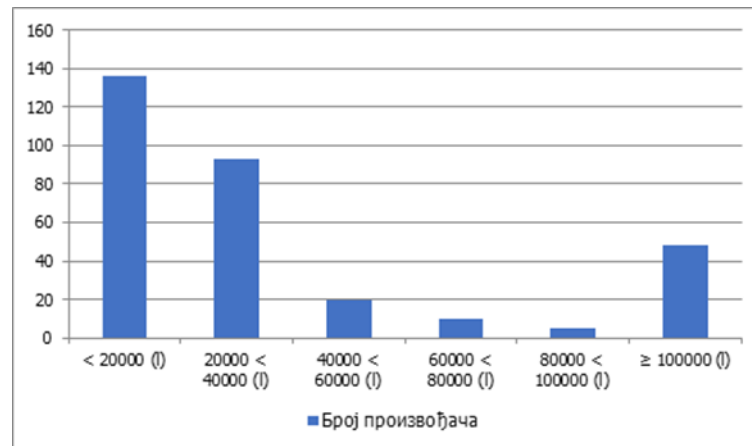
Република Србија има јако дугу традицију у производњи вина, која се у претходном периоду заснивала на великим друштвеним системима са огромним капацитетима, док се данас углавном заснива на породичним винаријама мањег и средњег капацитета. Значајан број прерадних капацитета, односно бивших друштвених и задружних винарија, осим пар изузетака, се током процеса трансформације уређености није приватизовао или је имао неуспешну приватизацију, па је дошло до њиховог пропадања. Заједно са урушавањем винских система, дошло је и до напуштања винограда код коопераната, односно физичких лица која су производила грожђе, па је самим тим дошло и до великог смањења површина под виноградима у свим виноградарским подручјима Републике Србије.

На основу података из Винарског регистра тренутно се у Републици Србији производњом вина баве 353 винарије. Укупни максимални капацитети за прераду грожђа у тржишно оријентисаним винаријама које су анализирани у 2019. години (310 винарија) у оквиру тог регистра су 195.073.521 kg грожђа. Такође, 312 винарија из Винарског регистра у 2019. години тренутно имају максимални капацитет производње вина од 71.520.850 l.

Структура произвођача вина у Републици Србији је слична као и структура произвођача грожђа, где по броју произвођача преовлађују винарије са јако малим капацитетима за производњу вина. Наиме, више од половине, односно 136 винарија имају ограничене капацитете за производњу вина, и то испод 20.000 l. Значајан број винарија (93) имају нешто веће капацитете (од 20.000 l до мање од 40.000 l) за производњу вина, али и даље недовољно велике капацитете за конкурентну производњу вина.

Највећи капацитети за производњу вина се налазе у оквиру 48 највећих винарија, које имају максималну појединачну могућност производње вина од 100.000 l и више. У ову групу винарија спада и 13 винарија које имају капацитет за годишњу производњу од 1.000.000 и више литара вина.

Графикон: Број произвођача вина уписаних у Винарски регистар по максимално могућим капацитетима годишње производње вина; 2019. година

Извор: МПШВ, Винарски регистар

Генерални проблеми у производњи вина су недовољна заступљеност система за контролисану ферментацију и хладну стабилизацију вина, као и недостатак модерне опреме, адекватних судова од инертног материјала, квалитетних судова за одлеживање вина и друге опреме, уређаја и судова. Код произвођача вина са малим капацитетима постоје и извесни проблеми у производним погонима по питању одржавања адекватне температуре и хигијене објеката и судова.

Ниво квалитета производње

Иако у Републици Србији постоји законска усклађеност по питању категоризације винских производа и система географског порекла са одредбама из ЕУ легислативе, тренутно не постоји задовољавајући удео производње висококвалитетних вина са географским пореклом (тзв. PDO/PGI вина). Неодговарајући услови и капацитети за производњу висококвалитетних вина, односно старија опрема и судови код појединих винарија, поред осталих техничких и административних препрека и непостојање система сертификационих тела утичу на ограничену производњу вина са географским пореклом.

Табела 17в: Однос производње вина без географског порекла и вина са географским пореклом; 2016-2018. година

Квалитетне категорије вина	2016.	2017.	2018.
Вина без географског порекла	92%	85%	85%
Г.И. (PGI)	3%	7%	8%
К.П.К/К.Г.П.К (PDO)	5%	8%	7%

Извор: МПШВ, Винарски регистар

Тржиште и трговина

Снабдевеност тржишта Републике Србије домаћим вином није довољна за сопствене потребе, па је генерално гледано увоз вина најмање дупло већи од извоза, како у погледу количине вина, тако и у погледу вредности прометованог вина.

ССП и ЦЕФТА споразум су омогућили извоз вина на та тржишта, али због пропадања винарија и крчења бројних винограда у претходном периоду, Република Србија не може количински да одговори захтевима ових тржишта. Са друге стране, Споразум између Савезне владе Савезне Републике Југославије и Владе Руске Федерације о слободној трговини између Савезне Републике Југославије и Руске Федерације („Службени лист СРЈ – Међународни уговори”, број 1/01) резултирао је извесним повећањем извоза вина на ово тржиште.

Према подацима РЗС, у десетогодишњем периоду 2009-2018 година Република Србија је на нивоу годишњег просека укупно извезла 12.622.000 l вина (без ароматизованог вина) са годишњом просечном вредношћу извезеног вина од 13.397.000 евра. Просечан годишњи укупан увоз вина у истом периоду је био дупло већи, односно 25.482.000 l вина, а укупна просечна годишња вредност увезеног вина је била 25.721.700 евра. Укупан просечан негативан биланс у посматраном десетогодишњем периоду је био 12.860.000 l по питању количине, а 12.325.000 евра по питању вредности.

Током последњег десетогодишњег периода (2009-2018) Република Србија је највећи обим трговине вином имала у оквиру СЕФТА тржишта, одакле потиче већина увезеног вина. Са овог тржишта је увезено више него што је извезено вина у просечној количини од 18.102.265 l, а просечан негативан биланс са овим тржиштем је по питању вредности био 12.443.700 евра. Просечан годишњи извоз на СЕФТА тржиште је у посматраном периоду био 5.365.500 l (са просечном годишњом вредношћу од 6.734.100 евра), а увоз је био четири пута већи, односно 23.467.800 l (са просечном годишњом вредношћу од 20.313.500 евра).

Према подацима РЗС у десетогодишњем периоду 2009 - 2018. година остварен је позитиван спољнотрговински биланс са земљама Европске уније по питању количина (798.100 l), али негативан просечан годишњи биланс по питању вредности (3.384.700 евра) вина. Просечан извоз на ЕУ тржиште је у посматраном периоду био 2.733.000 l (са просечном годишњом вредношћу од 1.935.560 евра), а просечан годишњи увоз је био 1.935.000 l (са просечном годишњом вредношћу од 5.167.260 евра).

Битан део трговине вином се обавља и са осталим земљама (пре свега са Руском Федерацијом), где Република Србија једино остварује просечан годишњи позитиван биланс, како у погледу количине (4.444.300 l) за период 2009-2018, тако и у погледу вредности (4.486.500 евра) за исти вишегодишњи период. Просечан годишњи извоз на тржиште трећих земаља је у посматраном периоду био 4.523.500 l (са просечном годишњом вредношћу од 4.727.300 евра), а просечан годишњи увоз је био 79.200 l (са просечном годишњом вредношћу од 240.950 евра).

Поред вина, према подацима РЗС за десетогодишњи период (2008-2017) Република Србија остварила је позитиван просечан годишњи биланс по питању увезених и извезених количина ароматизованих вина, где је просечан годишњи биланс за количину ароматизованог вина био 23.840 l. Негативан

биланс је остварен по питању вредности ароматизованог вина, у просечној годишњој вредности од 72.330 евра.

У шта треба инвестирати?

Инвестирање у пољопривредна газдинства:

Примарни циљ ИПАРД II програма је јачање сектора виноградарства и винарства у циљу достизања тржишних стандарда ЕУ. Пољопривредна газдинства имају потребу за подизањем винограда са квалитетним садним материјалом одговарајућих сорти, клонова и подлога прилагођених конкретним локалним еколошким условима. Одређене винограде са сортама чије вино није конкурентно или не одражава еколошке и антропогене факторе виноградарских подручја Републике Србије и заражене винограде неизлечивим болестима је неопходно заменити виноградима са одговарајућим сортама, по могућству аутохтоним, регионалним и домаћим створеним сортама. Такође, одређене винограде је неопходно реконструисати у циљу њихове модернизације и добијања конкурентних производа.

Пољопривредна газдинства која се баве производњом грозђа имају потребу за осавремењивањем и побољшањем механизације у циљу ефикаснијег обављања агротехничких и ампелотехничких мера у савременом виноградарству, као и за увођење нових технологија производње.

Произвођачима стоног грозђа је неопходно обезбедити одговарајуће услове за чување конзумног грозђа у циљу постизања боље конкурентности.

Када је у питању расадничарска производња винове лозе, ИПАРД II програм би кроз инвестиције у објекте, опрему, механизацију, као и матичне засаде омогућио производњу квалитетног садног материјала винове лозе одговарајућих виших фитосанитарних категорија и успостављање шеме сертификације, као и клонску селекцију аутохтоних, регионалних и домаћих створених сорти винове лозе.

Инвестирање у прерађивачку индустрију:

ИПАРД II програм треба да омогући примену ЕУ захтева и јачање конкурентности произвођача вина/винских производа и ароматизованих производа на бази вина кроз изградњу и опремање модерних производних погона, али и кроз модернизацију опреме за производњу вина/винских производа и ароматизованих производа на бази вина, инсталирање модерних интерних лабораторија и других потреба у циљу побољшања квалитета производа. Произвођачи вина/винских производа и ароматизованих производа на бази вина имају и потребу за подршком везано за производњу производа са додатом вредношћу.”

У глави IV. SWOT - РЕЗИМЕ ПРЕТХОДНИХ АНАЛИЗА, одељак 4.1. SWOT – ПОЉОПРИВРЕДА, ШУМАРСТВО И ПРЕХРАМБЕНА ИНДУСТРИЈА, после пододељка 4.1.2. SWOT анализа сектора за воће и поврће и остале усеве додају се пододељак 4.1.3. SWOT анализа сектора производње и прераде јаја и пододељак 4.1.4. SWOT анализа сектора производње и прераде грозђа, који гласе:

„4.1.3. SWOT анализа сектора производње и прераде јаја

SWOT анализа сектора производње и прераде јаја			
Снаге	Слабости	Могућности	Претње
Квалитет и квантитет хране за животиње	Недовољан ниво усклађености са захтевима добробити животиња., хигијенским и стандардима заштите животне средине	Потенцијал за одрживост производње средњих и великих произвођача у складу са ЕУ стандардима	Скупа улагања у добробит животиња (затварање производње)
Традиција и добро позната технологија производње	Претежно старо становништво у руралним подручјима	Потенцијал за повећање конкурентности и побољшања квалитета јаја	Неиспуњење еколошких услова производње и добробити животиња код малих произвођача
Постојање већих организованих компанија са савременим интензивним процесом високо ефикасне производње	Неконкурентност малих произвођача	Коришћење националних и ИПАРД фондова	Смањење цене јаја на регионалном, европском и светском тржишту
Постојање повољних региона за заснивање органске производње	Недовољан ниво управљањем стајњаком и недовољни капацитети за његово збрињавање	Мерама аграрне политике подстаћи заштиту потрошача и прилагођавање ЕУ регулативама, унапредити квалитет и здравствену безбедност јаја	Појава болести које могу утицати на домаћу потрошњу и извоз
	Неадекватне биосигурносне мере код малих произвођача		

4.1.4. SWOT анализа сектора производње и прераде грожђа

СНАГЕ 1) Повољни еколошки услови за производњу висококвалитетног грожђа и вина 2) Постојање дуге традиције у виноградарству и винарству	СЛАБОСТИ 1) Слаба ценовна конкурентност са увезеним грожђем и вином 2) Недовољна организованост произвођача у професионалном смислу
--	--

<p>3) Позитивно интересовање за производњом вина код породичних газдинстава</p> <p>4) Постојање домаћих створених сорти, нарочито оних погодних за интегралну и органску производњу</p>	<p>3) Лоша структура произвођача грожђа и вина (доминантни мали произвођачи)</p> <p>4) Уситњеност парцела у виноградарским подручјима повољним за гајење винове лозе</p> <p>5) Непостојање сертификованих садница од аутохтоних, регионалних и домаћих створених сорти</p> <p>6) Низак ниво техничке и технолошке опреме у винаријама</p> <p>7) Слаб извоз грожђа и вина</p> <p>8) Недовољна организована промоција домаћих вина и ознака географског порекла</p> <p>9) Захтевне административне процедуре и услови за регистрацију винарија, заштиту ознака географског порекла и услови који нису обавезни ЕУ легислативом</p>
<p>МОГУЋНОСТИ</p> <p>1) Унапређење и организација домаћег тржишта</p> <p>2) Спремност потрошача да у већој мери конзумирају домаћа вина</p> <p>3) Активнија промоција и приступ страним тржиштима</p> <p>4) Оснивање/трансформисање професионалних произвођачких организација и оснивање одговарајућих фондова</p> <p>5) Јачање система сертификације и клонске селекције аутохтоних, регионалних и домаћих створених сорти винове лозе</p> <p>6) Побољшање ефикасности спровођења процедура захтеваних ЕУ легислативом кроз ауторизацију обављања послова професионалним институцијама и организацијама</p> <p>7) Отклањање свих административних и других захтева према произвођачима грожђа и вина који нису захтевани ЕУ легислативом, а који смањују конкурентност домаћих произвођача</p> <p>8) Успостављање мера помоћи винском сектору по угледу на ЕУ захтеве</p> <p>9) Коришћење ЕУ фондова</p>	<p>ПРЕТЊЕ</p> <p>1) Ограничења за постизање боље ценовне конкурентности</p> <p>2) Дуг временски процес добијања грађевинских дозвола за инвестиције</p> <p>3) Слабо провођење прописа и контрола по питању примене недозвољених енолошких поступака и енолошких средства</p> <p>4) Недоношење нове законске регулативе којима би се отклонили услови за регистрацију произвођача вина и други услови који отежавају пословање произвођача грожђа и вина, а који нису обавезни ЕУ легислативом”</p>

”

У глави VIII. ОПИС ОДАБРАНИХ МЕРА, одељак 8.2. ИНВЕСТИЦИЈЕ У ФИЗИЧКУ ИМОВИНУ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА, пододељак 8.2.2. Образложење, после дела Сектор 4: Остали усеви (житарице, уљарице, шећерна репа) додају се Сектор 5: Јаја и Сектор 6: Виноградарство, који гласе:

„Сектор 5: Јаја

Према секторској анализи, сектор производње јаја се суочава са специфичним проблемом који се односи на недовољан ниво усклађености са ЕУ захтевима у области добробити животиња и стандардима заштите животне средине. То се посебно односи на неопходност:

1) замене небогаћених кавеза обогаћеним и алтернативним начином држања кокошака носила;

2) инвестиција у побољшање биосигурносних мера;

3) побољшања система класирања, обележавања, паковања и складиштења јаја.

Усклађивање законске регулативе са легислативом Европске уније, произвођачима доноси додатне трошкове везане за добробит животиња, безбедност хране и заштиту животне средине. Економска истраживања су показала да примена законске регулативе Европске уније повећава трошкове производње јаја у просеку за 16%, што се негативно одражава на њихову конкурентност.

Примена ЕУ стандарда добробити животиња након замене небогаћених кавеза последично смањује број кокошака носиља у постојећим објектима за 30-40%, што ће довести до огромног дефицита од најмање 500.000.000 јаја на тржишту Републике Србије.

Сектор 6: Виноградарство

На основу секторске анализе, сектор виноградарства и винарства се сусреће са значајним проблемима и потешкоћама у производњи и промету грозђа и вина. Основни проблем који утиче на слабу конкурентност произвођача грозђа Републике Србије је уситњеност винограда (посебно у Централној Србији) која индукује високе трошкове производње и тиме смањује конкурентност виноградара и винара. Поред тога, просечна површина под виноградима по појединачном газдинству је мала, односно незадовољавајућа за остваривање профита који би се даље улагао у нове инвестиције у сектор виноградарства и винарства.

Произвођачи грозђа нису уско специјализовани за ову врсту производње, а сусрећу се и са следећим проблемима:

1) мала могућност подизања нових засада са сертифицираним клонским садним материјалом од аутохтоних, регионалних и домаћих створених сорти винове лозе, као и постојање винограда које је неопходно реструктурирати и заменити новим виноградима у циљу постизања веће конкурентности;

2) недовољна разноврсност лозних подлога у комерцијалним засадима прилагођених конкретним земљишним карактеристикама и генерално еколошким условима;

3) присуство неизлечивих болести у виноградима, где је неопходно извршити ерадикацију тих винограда, односно конверзију са новим виноградима;

4) мали удео модерног наслона у виноградима, односно металних стубова којима се смањују трошкови амортизације и повећава ценовна конкурентност произведеног грозђа;

5) слаби капацитети по питању виноградарске механизације и прикључних машина који би били одговарајући за примену у модерним новоподигнутим засадима са гушћом садњом (већим бројем биљка по хектару);

6) присуство „неконкурентних” винограда у виноградима великих (бивших друштвених) система.

Произвођачи садног материјала винове лозе се сусрећу са проблемима непостојања одговарајућих модерних објеката, механизације, као и матичних засада неопходних за производњу квалитетног клонског садног материјала виших фитосанитарних категорија.”

У пододељку 8.2.3. Општи циљеви, тачка 8.2.3.1. Специфични циљеви, после дела Сектор 4: Остали усеви: житарице, уљарице, шећерна репа додају се Сектор 5: Јаја и Сектор 6: Виноградарство, који гласе:

„Сектор 5: Јаја

Специфични секторски циљеви у оквиру ове мере за сектор јаја су:

1) унапређење конкурентности и продуктивности пољопривредних газдинстава, која се баве производњом јаја (од 5.000 до 200.000 кокошака носиља), кроз инвестиције у изградњу објеката и набавку опреме;

2) достизање ЕУ стандарда у погледу безбедности и квалитета јаја, добробити животиња и заштите животне средине, кроз инвестиције које се односе на изградњу објеката и набавку опреме за узгој кокошака носиља, складиштење и дистрибуцију стајњака, као и у производњу енергије из обновљивих извора на газдинству.

Сектор 6: Виноградарство

Специфични секторски циљеви у оквиру ове мере за сектор виноградарства су:

1) побољшање конкурентности произвођача грожђа кроз подизање нових винограда, реструктурирање и конверзију постојећих „неконкурентних” винограда и повећање укупне површине под виноградима по газдинству;

2) побољшање фитосанитарног стања винограда кроз ерадикацију, односно конверзију винограда;

3) унапређење механизације и прикључних машина, као и увођење исте прилагођене модерној виноградарској производњи са већим бројем биљака винове лозе по хектару;

4) побољшање складишних капацитета за стоно грожђе, као и капацитета за хлађење винског грожђа;

5) повећање површина винограда који се наводњавају и који имају системе за противградну заштиту;

6) повећање површина са виноградима високог квалитета грожђа намењеног производњи вина са географским пореклом;

7) јачање система сертификације и клонске селекције сорти винове лозе и унапређење расадничарске производње кроз омогућавање производње виших фитосанитарних категорија садног материјала.”

У пододељку 8.2.7. Специфични критеријуми прихватљивости (по сектору), у делу Сектор 3: Воће и поврће, после става 2. додаје се став 3. који гласи:

„Пољопривредна газдинства уписана у Регистар произвођача садног материјала у складу са Законом о садном материјалу воћака, винове лозе и хмеља („Службени гласник РС”, бр. 18/05 и 30/10 – др. закон) са минимум 0,5ha и максимум 50ha матичних засада воћа на крају инвестиције, прихватљива су за:

1) инвестирање у системе за наводњавање на газдинству користећи подземне воде (извори, бунари) и површинске воде (реке, језера и резервоари) и изградњу система за наводњавање укључујући пумпе, цеве, вентиле и прскалице који ће допринети уштеди у количини потрошене воде;

2) подизање нових матичних засада виших фитосанитарних категорија садног материјала;

3) изградња објеката за конзервацију и мултипликацију садног материјала и набавка опреме/уређаја/материјала (укључујући биљни материјал) за расадничарску производњу, као и складишних капацитета за чување садног материјала.”

После дела Сектор 4: Остали усеви (житарице, уљарице, шећерна репа), додају се Сектор 5: Јаја и Сектор 6: Виноградарство, који гласе:

„Сектор 5: Јаја

Пољопривредна газдинства са укупним капацитетом објекта од минимум 5.000 и максимум 200.000 кокошака носиља у експлоатацији, односно пољопривредна газдинства која имају уписан објекат за производњу родитељског јата кокошака лаког типа, односно одгој кокошака носиља, на крају инвестиције, су прихватљива за инвестирање у:

1) изградњу и/или опремање:

(1) објеката за узгој кокошака носиља, производњу и складиштење јаја, као и хране за животиње;

(2) објекта за управљање отпадом, третман отпадних вода, спречавање загађења ваздуха, складиштење стајњака,

2) пољопривредну механизацију (укључујући тракторе до 100 kW) и опрему;

3) производњу енергије из обновљивих извора на газдинству.

Пољопривредна газдинства са капацитетом објекта већим од 200.000 кокошака носиља, на почетку инвестиције су прихватљива за инвестирање у реконструкцију и/или опремање:

1) објеката ради испуњења ЕУ стандарда у вези са добробити животиња;

2) објекта за управљање отпадом, третман отпадних вода, спречавање загађења ваздуха, складиштење стајњака,

3) инвестирање у производњу енергије из обновљивих извора на газдинству.

Сектор 6: Виноградарство

Пољопривредна газдинства уписана у Виноградарски регистар у складу са Законом о вину („Службени гласник РС”, бр. 41/09 и 93/12) са минимум 2ha и максимум 100ha винограда на крају инвестиције, прихватљива су за:

1) подизање нових, реструктурирање и конверзију постојећих (крчење и подизање) засада винове лозе;

2) куповину воћарско-виноградарских трактора (до 100 kW), машина за заштиту биља, резидбу, тарупирање, бербу и обављање других агротехничких и ампелотехничких мера и опреме;

3) инвестирање у системе противградне заштите на газдинству за винограде (укључујући рачунарску опрему);

4) инвестирање у системе за наводњавање на газдинству користећи подземне воде (извори, бунари) и површинске воде (реке, језера и резервоари) и изградњу система за наводњавање укључујући пумпе, цеви, вентиле и прскалице који ће допринети уштеди у количини потрошене воде;

5) инвестирање у изградњу и/или реконструкцију и/или опремање складишних капацитета за грозђе, укључујући УЛО капацитета.

Пољопривредна газдинства уписана у Регистар произвођача садног материјала у складу са Законом о садном материјалу воћака, винове лозе и хмеља са минимум 0,5ha и максимум 50ha матичних засада винове лозе на крају инвестиције прихватљива су за:

1) инвестирање у системе противградне заштите на газдинству за матичне засаде, растила, винограде и друго (укључујући рачунарску опрему);

2) инвестирање у системе за наводњавање на газдинству користећи подземне воде (извори, бунари) и површинске воде (реке, језера и резервоари) и изградњу система за наводњавање укључујући пумпе, цеви, вентиле и прскалице који ће допринети уштеди у количини потрошене воде;

3) подизање нових матичних засада виших фитосанитарних категорија садног материјала;

4) изградња објеката за конзервацију и мултипликацију садног материјала и набавка опреме/уређаја/материјала (укључујући биљни материјал) за расадничарску производњу, као и складишних капацитета за чување садног материјала.”

У пододељку 8.2.10. Интензитет помоћи и стопа учешћа ЕУ, став 3. мења се и гласи:

„Корисник може захтевати подршку, без обзира на укупну вредност инвестиције, за прихватљиве трошкове у оквиру следећих граница:

За воће, поврће, виноградарство и остале усеве:

1) минимални износ 5.000 евра;

2) максимални износ 700.000 евра.

За секторе млеко, месо и јаја:

1) минимални износ 5.000 евра;

2) максимални износ 1.000.000 евра.”

У одељку 8.3. ИНВЕСТИЦИЈЕ У ФИЗИЧКУ ИМОВИНУ КОЈЕ СЕ ТИЧУ ПРАРАДЕ И МАРКЕТИНГА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА И ПРОИЗВОДА РИБАРСТВА, пододељак 8.3.2. Образложење, после дела Сектор 3: Индустрија за прераду воћа и поврћа додају се Сектор 4: Индустрија за прераду јаја и Сектор 5: Индустрија за прераду грозђа, који гласе:

„Сектор 4: Индустрија за прераду јаја

Према секторској анализи у Републици Србији 2/3 производа од јаја, које су потребне у индустрији и које се налазе на тржишту потичу из увоза, а не из националне производње. Неопходно је унапредити технолошке стандарде и ЕУ стандарде у области безбедности хране и заштите животне средине, као и подићи виши ниво конкурентности и продуктивности објеката за прераду јаја. Очекиване инвестиције имају за циљ боље оријентисање производње ка тржишту, коришћење постојећих тржишних позиција, стварање нових производних места и увођење нових технологија.

Сектор 5: Индустрија за прераду грозђа

Сектор прераде грозђа, односно производње вина/винских производа и ароматизованих производа на бази вина је област која захтева пуно улагања, знања и обучености самих произвођача, али и додатни напор на

успостављању бројних ЕУ стандарда у овој области. С обзиром да су потрошачи све више захтевни по питању квалитета уз прихватљиве цене коштања вина, неопходно је да произвођачи вина и ароматизованих производа на бази вина побољшају квалитет вина и достигну одговарајућу конкурентност. Повећање конкурентности на домаћем и страном тржишту и достизање ЕУ стандарда захтева улагања у реконструкцију производних погона и пратећих објеката и набавку нове опреме, уређаја и судова.

Циљ ове мере је унапређење пословања прерађивача грозђа, односно произвођача вина/винских производа и ароматизованих производа на бази вина кроз увођење најновијих технологија и производњу иновативних производа од грозђа и вина по стандардима ЕУ. Такође, у циљу побољшања конкуренције и обезбеђивања препознатљивости српских вина, неопходно је обезбедити препознатљивост производа са ознаком географског порекла за вина.”

У пододељку 8.3.3. Општи циљеви, тачка 8.3.3.1. Специфични циљеви, после дела Сектор 3: Сектор прераде воћа и поврћа додају се Сектор 4: Сектор прераде јаја и Сектор 5: Сектор прераде грозђа, који гласе:

„Сектор 4: Сектор прераде јаја

Специфични циљеви сектора прераде јаја су:

1) подршка инвестиција у нове и постојеће прерадне капацитете, како би се ускладили са стандардима ЕУ и повећали своју конкурентност и продуктивност;

2) увођење нових технологија, побољшање процеса и производа у циљу постизања боље позиције на домаћем и међународном тржишту;

3) увођење система безбедности и квалитета хране (GHP, GMP, HACCP и ISO), побољшање третмана и управљање отпадом.

Сектор 5: Сектор прераде грозђа

Специфични циљеви за сектор прераде грозђа, односно производње вина/винских производа и ароматизованих производа на бази вина су подржавање микро, малих и средњих предузећа која производе вино/винске производе и ароматизоване производе на бази вина како би се:

1) унапредио процес производње и достигли ЕУ стандарди;

2) побољшала техника и технологија производње;

3) подржало увођење шема квалитета, односно производње производа са додатом вредношћу;

4) побољшала препознатљивост производа од грозђа са ознаком географског порекла на домаћем и страном тржишту.”

У пододељку 8.3.7. Специфични критеријуми прихватљивости (по сектору), у делу Сектор 1: Прерада млека и маркетинг, тачка 1) речи: „(„Службени гласник РС”, бр. 91/05, 30/10 и 93/12)” замењују се речима: „(„Службени гласник РС”, бр. 91/05, 30/10, 93/12 и 17/19 - др. закон)”.

После дела Сектор 3: Прерада воћа и поврћа и маркетинг додају се Сектор 4: Сектор прераде јаја и Сектор 5: Сектор прераде грозђа, који гласе:

„Сектор 4: Сектор прераде јаја

Право на подстицаје имају само микро, мала и средња правна лица, као што је дефинисано у члану 6. Закона о рачуноводству. Дефиниција микро, малих и средњих правних лица дата је у Прилогу 5.

Сектор 5: Сектор прераде грожђа

Корисник мора бити пољопривредно газдинство:

- 1) уписано у Виноградарски регистар у складу са Законом о вину;
- 2) са максимално могућим капацитетом годишње производње вина од 20.000 до 1.000.000 литара на крају инвестиције уписаним у Винарски регистар у складу са Законом о вину.”

У пододељку 8.3.8. Прихватљиви трошкови, после дела Сектор 3: Сектор прераде воћа и поврћа додају се Сектор 4: Сектор прераде јаја и Сектор 5: Сектор прераде грожђа, који гласе:

„Сектор 4: Сектор прераде јаја

Прихватљиве инвестиције за објекте за прераду јаја су:

- 1) изградња/реновирање објеката за прераду јаја, објеката за паковање и складиштење;
- 2) набавка опреме за прераду јаја, складиштење, опрема за третман отпада и нус-производа;
- 3) физичко инвестирање у успостављање система безбедности хране (GHP, GMP, HACCP);
- 4) ИТ хардвер и софтвер за праћење, контролу и управљање, улагање у обновљиве изворе енергије (изградња инсталација и опрема) првенствено усмерена на сопствене потребе.

Сектор 5: Сектор прераде грожђа

Прихватљиве инвестиције за објекте за прераду грожђа су:

- 1) изградња/реновирање и опремање погона, односно просторија које се користе за прераду грожђа, односно производњу и складиштење вина/винских производа и ароматизованих производа на бази вина;
- 2) изградња/реновирање и опремање простора за дегустацију, евалуацију карактеристика и презентацију вина;
- 3) опрема, уређаји и судови за производњу, пуњење/паковање и чување вина/винских производа и ароматизованих производа на бази вина и друга специјализована и лабораторијска опрема, инструменти и уређаји;
- 4) опрема за дезинфекцију радника;
- 5) улагање у обновљиве изворе енергије (изградња инсталација и опрема) првенствено усмерено на сопствене потребе;
- 6) инвестирање у успостављање и имплементацију система безбедности хране, система квалитета и географског порекла;
- 7) промовисање ознака и производа са географским пореклом.”

У пододељку 8.3.10. Интензитет помоћи и стопа учешћа ЕУ, став 3. после дела Прерада воћа и поврћа и маркетинг додају се Прерада јаја и маркетинг и Прерада грожђа и маркетинг, који гласе:

- „Прерада јаја и маркетинг
1) минимални износ 10.000 евра;
2) максимални износ 1.000.000 евра.

- Прерада грозђа и маркетинг
1) минимални износ 10.000 евра;
2) максимални износ 1.000.000 евра.”

У пододељку 8.6.5. Корисници, тачка 2) реч: „приватна” брише се.

У пододељку 8.6.6. Општи критеријуми прихватљивости, тачка 2) мења се и гласи:

„2) корисник мора бити регистрован у складу са одредбама Закона о туризму („Службени гласник РС”, број 17/19) и Закона о угоститељству („Службени гласник РС”, број 17/19), на крају реализације инвестиције, а пре коначне исплате;”.

Пододељак 8.6.7. Специфични критеријуми прихватљивости мења се и гласи:

„Максималан капацитет у броју лежајева, у свим регистрованим објектима за смештај, ограничен је до 30 индивидуалних лежајева по кориснику.”

У пододељку 8.6.8. Прихватљиви трошкови, тачка 3) после речи: „нових машина” додају се запета и реч: „механизације”.

У тачки б) речи: „за сопствене потребе” бришу се.

Пододељак 8.6.9. Прихватљиве активности мења се и гласи:

„Инвестиција у изградњу и/или реконструкцију и/или опремање објеката за пружање туристичких и угоститељских услуга, као што су собе, ресторани и други објекти, укључујући и објекте за складиштење, продају, рекреацију, држање животиња, играње, туристичке кампове, побољшање спољашњих простора (за јахање, риболов на површинским водама, бициклизам, тематске руте, стазе за јахање) и друге објекте / механизацију, машине и опрему у сврху туризма / угоститељства, итд.”

У пододељку 8.6.10. Критеријуми селекције, табела мења се и гласи:

„Врста критеријума селекције	Одговор	Бодови
Подносилац није старији од 40 година на дан доношења одлуке о одобравању пројекта	да/ не	20
Подносилац је жена или предузеће које у својој структури запослених има најмање 30% жена	да/ не	20
Подносилац се налази у планинском региону дефинисаном у Прилогу 4	да/ не	20
Диплома високе школе струковних студија у области угоститељства/туризма; диплома средње школе у области угоститељства/туризма;универзитетска диплома	да/ не	3/6/10
Пројекат подразумева отварање нових радних места на основу бизнис плана	да/ не	20
Пројекат укључује инвестиције у инфраструктуру и опрему за особе са инвалидитетом	да/ не	10”

У пододељку 8.6.13. Показатељи и циљеви, табела мења се и гласи:

„Назив показатеља	Циљна вредност
Број подржаних пројеката	219
Број пољопривредних газдинстава/предузећа која развијају додатне или диверзификоване изворе прихода у руралним подручјима	143
Број корисника који инвестирају у производњу енергије из обновљивих извора	43
Укупна вредност подржаних инвестиција у физичку имовину по кориснику (ЕУР)	30.767.692
Број новостворених радних места (брuto)	85”

У пододељку 8.7.12. Показатељи и циљеви, табела мења се и гласи:

„Показатељ	Циљна вредност
Број промотивних материјала за опште информисање свих заинтересованих страна (леци, брошуре итд.)	9.424
Број промотивних кампања	142
Број радионица, конференција, семинара	283
Број подржаних експертских задатака	37
Број састанака Одбора за праћење	12
Број студија о изради и спровођењу програмских мера	70
Број подржаних активности руралног умрежавања	42
Број подржаних потенцијалних ЛАГ	61”

У глави X. ИНФОРМАЦИЈЕ О КОМПЛЕМЕНТАРНОСТИ ИПАРД II ПРОГРАМА СА МЕРАМА ФИНАНСИРАНИМ ИЗ ДРУГИХ (ДРЖАВНИХ ИЛИ МЕЂУНАРОДНИХ) ИЗВОРА, одељак 10.3. КРИТЕРИЈУМИ ЗА РАЗГРАНИЧЕЊЕ И КОМПЛЕМЕНТАРНОСТ ИПАРД МЕРА И ДРЖАВНЕ ПОЛИТИКЕ, Табела 24: Разграничење и комплементарност ИПАРД II програма и НППР мења се и гласи:

„Табела 24: Разграничење и комплементарност ИПАРД II програма и НППР

Мера	Сектор	ИПАРД	НППР
Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	Сектор млека	<p>КОРИСНИК – Пољопривредна газдинства са минимум 20 до максимум 300 крава на крају инвестиције.</p> <p>ПОДРШКА – Инвестирање у изградњу и/или реконструкцију и/или опремање штала за краве музаре, укључујући опрему за производњу млека попут машина за мужу, опрему за хлађење на лицу места и складишта на газдинству; у постројења и опрему за управљање отпадом, пречишћавање отпадних вода, мере за спречавање загађења ваздуха, изградњу и/или реконструкцију капацитета за одлагање стајњака укључујући посебну опрему за одлагање и коришћење сточне хране и стајњака, попут резервоара стајњака, посебне опреме за транспорт стајњака; – Инвестирање у механизацију пољопривредног газдинства (укључујући тракторе до 100 kW) и опрему; – Веће специјализоване млечне фарме (више од 300 крава) имају право само на управљање стајњаком и на тај начин имају корист од инвестиција подршке за одлагање стајњака и достизање стандарда; – Инвестиције на пољопривредном газдинству у производњу енергије из обновљивих извора.</p>	<p>КОРИСНИК – Пољопривредна газдинства од 1 до 19 приплодних говеда на крају инвестиције. За инвестиције у сектору млека код приплодних оваца и коза нема специфичних критеријума; – У случају када се ради о набавци квалитетних приплодних животиња, прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која поседују 0–100 грла приплодних говеда док минимални број грла на крају инвестиције мора бити 3 приплодна говеда. За инвестиције у сектору млека када се ради о набавци квалитетних приплодних животиња, приплодних оваца и коза, нема специфичних критеријума.</p> <p>ПОДРШКА – Куповина животиња (млечне краве, овце и козе) – Инвестирање у изградњу/ проширење/ адаптацију/ модернизацију и/или у опрему за штале за краве музаре, укључујући опремање постројења за производњу млека (за мужу у отвореном или затвореном систему, за објекте за хлађење и складиштење); – Инвестирање у изградњу/ проширење/ адаптацију/ модернизацију објеката за чување сточне хране и/или опрема/механизација за припрему, рад, дистрибуцију и чување хране и сточне хране на пољопривредном газдинству; – Инвестирање у изградњу/ проширење/ адаптацију/ модернизацију објеката за</p>
		Сектор млека	<p>КОРИСНИК Пољопривредна газдинства</p>

		<p>са више од 300 крава на почетку инвестиција.</p> <p>ПОДРШКА – Изградња и/или реконструкција капацитета за рад и/или специфична опрема и механизација објекта за коришћење и рад са стајњаком; – Инвестиције на пољопривредном газдинству у производњу енергије из обновљивих извора.</p>	<p>управљање, чување и прераду стајњака и/или механизацију/опрему за одлагање, чување и коришћење стајњака; – Изградња/проширење/адаптација просторија за мужу; – Набавка опреме за мужу или затворених система за мужу у слободном и везаном систему држања; – Набавка преносне опреме за мужу; – Набавка опреме за хлађење и складиштење млека.</p>
	Сектор меса	<p>КОРИСНИК – Пољопривредна газдинства са укупним капацитетом од минимум 20 и максимум 1.000 говеда и/или минимум 150 и максимум 1.000 оваца и/или коза и/или минимум 30–400 приплодних крмача, и/или минимум 100 и максимум 10.000 товних прасади, и/или минимум 4.000 до максимум 50.000 бројлер пилића по турнусу на крају инвестиције.</p> <p>ПОДРШКА – Инвестирање у изградњу и/или реконструкцију и/или опремање штала, у постројења и опрему за управљање отпадом, пречишћавање отпадних вода, мере за спречавање загађења ваздуха, изградњу и/или реконструкцију капацитета за одлагање стајњака укључујући посебну опрему за одлагање и коришћење сточне хране и стајњака, попут резервоара стајњака, посебне опреме за транспорт стајњака; – Инвестирање у механизацију пољопривредног газдинства (укључујући</p>	<p>КОРИСНИК – Пољопривредна газдинства са 1 до 19 говеда и/или са 1 до 149 оваца и коза, и/или са 1–29 приплодних крмача и објектима са капацитетом од 1.000 до 3.999 бројлер пилића на крају инвестиције. – У случају када се ради о набавци квалитетних приплодних животиња, прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства са 0–100 грла квалитетних приплодних говеда, или 0–500 грла приплодних оваца и коза, или 0–150 грла приплодних свиња, док минимални број грла на крају инвестиције мора бити минимално три грла квалитетних приплодних говеда, или 10 грла квалитетних приплодних оваца и коза, или минимално 5 грла квалитетних приплодних свиња на крају инвестиције.</p> <p>ПОДРШКА – Куповина приплодних животиња товних раса (говеда, овце, козе, свиње); – Изградња/проширење/адаптација/модернизација објекта/просторија за складиштење хране и сточне хране (сена, силаже, сенаже);</p>

		<p>тракторе до 100 kW) и опрему;</p> <p>– Инвестиције на пољопривредном газдинству у производњу енергије из обновљивих извора:</p>	<p>– Куповина опреме и механизације за припрему, руковање и дистрибуцију хране и сточне хране (сена, силаже, сенаже) на пољопривредном газдинству, електричних ормара и термалних појила;</p> <p>– Изградња/проширење/адаптација/модернизација објеката за руковање, складиштење и коришћење стајњака у случају чувања у затвореном на пољопривредном газдинству и куповина опреме и механизације у те сврхе;</p> <p>– Изградња/проширење/адаптација/модернизација боксева за крмаче, узгој прасића.</p>
	Сектор меса	<p>КОРИСНИК Пољопривредна газдинства са више од 1.000 говеда или више од 1.000 оваца и коза или више од 10.000 свиња или више од 50.000 бројлер пилића на почетку инвестиције.</p> <p>ПОДРШКА – Изградња и/или реконструкција капацитета за одлагање стајњака и/или специфичну опрему и механизацију за рад са стајњаком и коришћење истог;</p> <p>– Инвестиције на пољопривредном газдинству у производњу енергије из обновљивих извора.</p>	
	Воће	<p>КОРИСНИК – Пољопривредна газдинства са минимум 2 и максимум 20 ha јагодастог воћа и минимум 5 и максимум 100 ha осталог воћа.</p> <p>ПОДРШКА – Куповина трактора (до 100 kW), механизације и опреме – Изградња/ проширење/обнова/ модернизација пластеника (прекривених стаклом и/или пластиком), као и куповина опреме и/или материјала за производњу воћа – Инвестирање у системе на пољопривредном газдинству за заштиту воћњака од непогода (укључујући и компјутеризовану опрему);</p>	<p>КОРИСНИК – Пољопривредна газдинства са мање од 2 ha јагодастог воћа или мање од 5 ha осталог воћа/ производње грожђа.</p> <p>ПОДРШКА – Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) производних (са наслоним) и матичних засада воћака и винове лозе, као и постављање мрежаника, објеката за конзервацију и мултипликацију садног материјала;</p> <p>– Трошкови рејонизације воћарског сектора који се односе на дефинисање рејона и услова за производњу висококвалитетних и конкурентних плодова;</p> <p>– Набавка воћарско-виноградарских риголера,</p>

		<p>– Инвестирање у системе за наводњавање на пољопривредном газдинству уз коришћење подземних вода (из извора, бунара) и површинских вода (из река, језера и резервоара) као и изградња система, укључујући пумпе, цеви, вентиле и спринклере;</p> <p>– Инвестиције у подизање и обнављање засада воћа (куповина вишегодишњег садног материјала – осим једногодишњих биљака), укључујући припрему земљишта;</p> <p>– Инвестирање у изградњу и/или реконструкцију и/или у опремање објеката за складиштење воћа; укључујући УЛО капацитете.</p>	<p>подривача и машина за резидбу, тарупирање и бербу;</p> <p>– Набавка механизације и опреме за сетву, садњу, заштиту биља и наводњавање за воћарску производњу, производњу цвећа на отвореном пољу (набавка механизације за воћарску производњу; набавка прецизних машина за сетву, висококвалитетних прскалица или атомизера за заштиту од болести, корова и штеточина; система са микропрскалицама за заштиту воћњака од измрзавања; противградних мрежа и пратеће опреме; набавка система кап по кап; набавка пластичних фолија, агротекстила, и прскалица за наводњавање);</p> <p>-Изградња/проширење/ адаптација стакленика и набавка опреме и/или материјала за производњу јагодастог воћа, као и цвећарство у заштићеном простору (набавка конструкција за пластенике и стакленике, високо квалитетног покроба за пластенике и стакленике, система за загревање пластеника, система за вештачко осветљавање, система за наводњавање и ђубрење водотопивим ђубривима);</p> <p>– Изградња/проширење/ адаптација капацитета за складиштење воћа, садног материјала (изградња хладњача, капацитета за чување и припрему за отпремање садног материјала); изградња и опремање центара за скупљање и припрему воћа, за тржиште, као и набавка опреме за припрему воћа тржиште (опрема за паковање и набавка машина за прање, полирање, чишћење, сортирање, оцену и паковање</p>
--	--	--	---

		<p>КОРИСНИК Пољопривредна газдинства уписана у Регистар произвођача садног материјала у складу са Законом о садном материјалу воћака, винове лозе и хмеља са минимум 0,5 ha и максимум 50 ha матичних засада воћа на крају инвестиције</p> <p>ПОДРШКА - Инвестирање у системе противградне заштите на газдинству за матичне засаде (укључујући рачунарску опрему); - Инвестирање у системе за наводњавање на газдинству користећи подземне воде (извори, бунари) и површинске воде (реке, језера и резервоари) и изградњу система за наводњавање укључујући пумпе, цеви, вентиле и прскалице који ће заменити старе неефикасне системе и допринети уштеди у количини потрошене воде; - Подизање нових матичних засада виших фитосанитарних категорија садног материјала; - Изградња/проширење/адаптација објеката за конзервацију и мултипликацију садног материјала и набавка опреме/уређаја/материјала (укључујући биљни материјал) за расадничарску производњу, као и складишних капацитета за чување садног материјала</p>	<p>производа, као и набавка палета за дугорочно складиштење производа).</p> <p>КОРИСНИК Пољопривредна газдинства уписана у Регистар произвођача садног материјала у складу са Законом о садном материјалу воћака, винове лозе и хмеља са максимум 0,50 ha матичних засада</p> <p>ПОДРШКА - Инвестирање у системе противградне заштите на газдинству за матичне засаде (укључујући рачунарску опрему); - Инвестирање у системе за наводњавање на газдинству користећи подземне воде (извори, бунари) и површинске воде (реке, језера и резервоари) и изградњу система за наводњавање укључујући пумпе, цеви, вентиле и прскалице који ће заменити старе неефикасне системе и допринети уштеди у количини потрошене воде; - Подизање нових матичних засада виших фитосанитарних категорија садног материјала; -Изградња/проширење/адаптација објеката за конзервацију и мултипликацију садног материјала и набавка опреме/уређаја/материјала (укључујући биљни материјал) за расадничарску производњу, као и складишних капацитета за чување садног материјала</p>
	Поврће	<p>КОРИСНИК –Пољопривредна газдинства са капацитетом од минимум 0,5 ha до 5 ha</p>	<p>КОРИСНИК – Пољопривредна газдинства са капацитетом мањим од 0,5 ha под пластеницима за</p>

		<p>под пластеницима и/или са минимум 3 и максимум 100 ha отвореног простора за производњу поврћа, на крају инвестиције осим за складишне капацитете где производне површине морају постојати на почетку инвестиције.</p> <p>ПОДРШКА – Куповина трактора (до 100 kW), механизације и опреме – Изградња/проширење/обнова/модернизација стакленика и пластеника (прекривених стаклом и/или пластиком) као и куповина опреме и/или материјала за производњу и брање поврћа, и расадничка производња и производња у области хортикултуре; – Инвестирање у системе за наводњавање на пољопривредном газдинству (на отвореном) за поврће уз коришћење подземне воде (из извора, бунара) и површинске воде (из река, језера и резервоара) као и изградња система, укључујући пумпе, цеви, вентиле и спринклере; – Инвестирање у изградњу и/или реконструкцију и/или у опремање објеката за складиштење поврћа; укључујући УЛО капацитете.</p>	<p>поврће/ цвеће/ расадничку производњу или мање од 3 ha под производњом поврћа/цвећа на отвореном.</p> <p>ПОДРШКА – Набавка механизације и опреме за сетву, садњу, заштиту биља и наводњавање за повртарску производњу (укључујући и производњу расада и цвећарство) на отвореном пољу (набавка прецизних машина за сетву, машина за расађивање расада, висококвалитетних прскалица или атомизера за заштиту од болести, корова и штеточина; противградних мрежа и пратеће опреме; набавка система кап по кап; набавка пластичних фолија, агротекстила, и прскалица за наводњавање); – Изградња/проширење/адаптација стакленика и набавка опреме и/или материјала за повртарску производњу расадничарску производњу, сертификацију и клонску селекцију, као и цвећарство у заштићеном простору (набавка конструкција за пластенике и стакленике, високо квалитетног покрова за пластенике и стакленике, система за загревање пластеника, система за вештачко осветљавање, система за наводњавање и ђубрење водотопивим ђубривима и столова за производњу расада); – Изградња/проширење/адаптација капацитета за складиштење и поврћа (изградња хладњача, капацитета за чување и припрему за отпремање садног материјала); изградња и опремање центара за скупљање и припрему поврћа за тржиште, као и набавка опреме за припрему поврћа за</p>
--	--	--	---

			тржиште (опрема за паковање и набавка машина за прање, полирање, чишћење, сортирање, оцену и паковање производа, као и набавка палета за дугорочно складиштење производа).
	Остали усеви (житарице, уљарице, шећерна репа)	<p>КОРИСНИК – Пољопривредна газдинства која имају минимум 2 и максимум 50 ha земљишта под осталим усевима.</p> <p>ПОДРШКА – Куповина трактора (до 100 kW), механизације и опреме (осим комбајна) и конструкција објеката за чување, као и опремање.</p> <p>КОРИСНИК – Пољопривредна газдинства која имају 50–100 ha земљишта под осталим усевима.</p> <p>ПОДРШКА – Куповина механизације и машина (осим комбајна) за пољопривредну производњу и изградња објеката за складиштење, као и опремање.</p> <p>КОРИСНИК – Пољопривредна газдинства која имају преко 100 ha земљишта под осталим усевима.</p> <p>ПОДРШКА – Изградња/ проширење/ обнова/ модернизација и опремање објеката за складиштење.</p>	<p>КОРИСНИК – Пољопривредна газдинства која имају мање од 2 ha земљишта под усевима.</p> <p>ПОДРШКА – Набавка машина за обраду земљишта; – Набавка сејалица; – Набавка прскалица за прихрану и заштиту биљака од болести, штеточина и корова; – Изградња/проширење/ адаптација сушара за зачинско и лековито биље.</p> <p>КОРИСНИК – Пољопривредна газдинства која имају минимум 2 ha a максимум 50 ha.</p> <p>ПОДРШКА – Набавка машина и механизације која није обухваћена Листом прихватљивих трошкова – ЛПТ у ИПАРД програму.</p>
	Јаја	<p>КОРИСНИК – Пољопривредна газдинства са укупним капацитетом објекта од минимум 5.000 и максимум 200.000 кокошака носиља у експлоатацији, односно пољопривредна газдинства која имају уписан објекат за производњу родитељског</p>	<p>КОРИСНИК – Пољопривредна газдинства са укупним капацитетом објекта од максимум 5.000 кокошака носиља у експлоатацији.</p> <p>ПОДРШКА – Изградња објеката и набавка нове опреме за објекат за</p>

		<p>јата кокошака лаког типа, односно одгој кокошака носиља , на крају инвестиције.</p> <p>ПОДРШКА -Инвестирање у изградњу и/или опремање објеката за узгој кокошака носиља , производњу и складиштење јаја, као и хране за животиње; објекта за управљање отпадом, третман отпадних вода, спречавање загађења ваздуха, складиштење стајњака. - Инвестирање у пољопривредну механизацију (укључујући тракторе до 100 kW) и опрему. - Инвестиције на пољопривредном газдинству у производњу енергије из обновљивих извора.</p> <p>КОРИСНИК -Пољопривредна газдинства са капацитетом објекта већим од 200.000 кокошака носиља, на почетку инвестиције</p> <p>ПОДРШКА -Инвестирање у изградњу и/или опремање објеката ради испуњења ЕУ стандарда у вези са добробити животиња; објекта за управљање отпадом, третман отпадних вода, спречавање загађења ваздуха, складиштење стајњака. - Инвестиције на пољопривредном газдинству у производњу енергије из обновљивих извора.</p>	<p>смештај животиња и производњу конзумних кокошијих јаја, -Изградња објеката за складиштење и манипулацију стајњака; набавку нових машина и опреме припрему сточне хране, набавку нових машина и опреме којом се штити добробит животиња</p>
	Виногра	КОРИСНИК	КОРИСНИК

	дарство	<p>-Пољопривредна газдинства уписана у Виногaдарски регистар у складу са Законом о вину. Пољопривредна газдинства са минимум 2 ha и максимум 100 ha винограда на крају инвестиције, уписаних у Виногaдарски регистар.</p> <p>ПОДРШКА - Инвестирање у подизање нових, реструктурирање и конверзију постојећих (крчење и подизање) засада винове лозе. - Инвестирање у изградњу и/или реконструкцију и/или опремање складишних капацитета за грожђе, укључујући УЛО капацитете. -Инвестирање у пољопривредну механизацију (укључујући тракторе до 100 kW) и опрему.</p> <p>КОРИСНИК -Пољопривредна газдинства уписана у Регистар произвођача садног материјала у складу са Законом о садном материјалу воћака, винове лозе и хмеља са минимум 0,5 ha и максимум 50 ha матичних засада винове лозе на крају инвестиције</p> <p>ПОДРШКА - Инвестирање у подизање нових матичних засада виших фитосанитарних категорија садног материјала; - Инвестирање у изградњу и/или опремање објеката за конзервацију и мултипликацију садног материјала и набавка</p>	<p>-Пољопривредна газдинства уписана у Виногaдарски регистар у складу са Законом о вину. Пољопривредна газдинства са минимум 0.1 ha и максимум 2 ha винограда уписаних у Виногaдарски регистар.</p> <p>ПОДРШКА -Изградња објеката и набавка опреме, машина и механизације за производњу грожђа - набавку садница винове лозе - припрему, обраду и хемијску анализу земљишта</p>
--	---------	--	---

		опреме/уређаја/материјала (укључујући биљни материјал) за расадничарску производњу, као и складишних капацитета за чување садног материјала.	
Инвестиције у физичку имовину које се тичу прераде и маркетинга пољопривредних производа и производа рибарства	Сектор млека	<p>КОРИСНИК – Одржива предузећа и правна лица/ предузећа за производњу млека са капацитетом између 3.000 l–100.000 l сакупљеног млека у просеку по дану.</p> <p>ПОДРШКА – Изградња/ проширење/ обнова/ модернизација центара за сакупљање и постројења за прераду млека, складиштење и хлађење млека, специјализоване опреме за транспорт млека, опреме и технологије за побољшање и контролу квалитета и хигијенских услова, укључујући једноставну опрему за испитивање која може да разграничи лош и добар квалитет млека, физичко инвестирање у оснивање система за безбедност хране (GHP, GMP, HACCP), ИТ хардвере и софтвере за регистровање и праћење, контролу и рад са млеком, инвестирање у технологије за уштеду енергије, заштиту животне средине, опрему и објекте за прераду полупроизвода и отпад; одлагање и елиминисање отпада, посебна возила за транспорт млека.</p>	<p>Подршка за инвестирање у физичку имовину која се односи на производњу и маркетинг пољопривредних производа и производа рибарства биће обезбеђена искључиво кроз ИПАРД II програм.</p> <p>НППР мера Диверзификација руралне економије и развој пословања обухвата прераду на газдинству.</p>
	Сектор меса	<p>КОРИСНИК – Предузетници и правна лица/предузећа – кланице са минималним</p>	<p>Подршка за инвестирање у физичку имовину која се односи на производњу и маркетинг пољопривредних</p>

		<p>капацитетом од 8 радних сати за: 10 говеда или 50 свиња или 50 оваца или коза, или 5.000 јединки живине на дан.</p> <p>ПОДРШКА – Изградња/обнова кланица/објеката за прераду меса и одељења за хлађење, опрема за кланице, технологија и опрема за одлагање отпада и нуспроизвода, физичко инвестирање у оснивање система за безбедност хране (GHP, GMP, HACCP), ИТ хардвере и софтвере за праћење, контролу и управљање, инвестирање у обновљиву енергију (изградњу и уградњу опреме) примарно засновану на сопственим потребама.</p>	<p>производа и производа рибарства биће обезбеђена кроз ИПАРД II програм.</p>
	<p>Воће и поврће</p>	<p>КОРИСНИК Само микро, мала и средња предузећа за прераду воћа и поврћа.</p> <p>ПОДРШКА – Изградња/ проширење/ модернизација објеката за прераду хране, како би били у складу са релевантним стандардима ЕУ, објеката и опреме за прераду воћа и поврћа (чување, пастеризација, сушење, замрзавање, итд.), опреме за паковање и обележавање, укључујући линије за пуњење, завијање, означавање и осталу специјализовану опрему, инвестирање у обновљиву енергију (изградњу и уградњу опреме) примарно засновану на сопственим потребама, физичко инвестирање у оснивање система за безбедност и управљање квалитетом</p>	<p>Подршка за инвестирање у физичку имовину која се односи на производњу и маркетинг пољопривредних производа и производа рибарства биће обезбеђена кроз ИПАРД II програм. НППР мера Диверзификација руралне економије и развој пословања обухвата прераду на газдинству.</p>

		хране (GHP, GMP, HACCP, ISO).	
	Јаја	<p>КОРИСНИК -Само микро, мала и средња предузећа за прераду јаја.</p> <p>ПОДРШКА - Изградња/реновирање објеката за прераду јаја, објеката за паковање и складиштење, набавка опреме за прераду јаја, складиштење, опрема за третман отпада и нус-производа, физичко инвестирање у успостављање система безбедности хране (GHP, GMP, HACCP), ИТ хардвер и софтвер за праћење, контролу и управљање, улагање у обновљиве изворе енергије (изградња инсталација и опрема) првенствено усмерена на сопствене потребе.</p>	<p>КОРИСНИК Подршка за инвестирање у физичку имовину која се односи на производњу и маркетинг пољопривредних производа и производа рибарства биће обезбеђена кроз ИПАРД II програм.</p>
	Винарство	<p>КОРИСНИК -Пољопривредно газдинство уписано у Виногдарски регистар у складу са Законом о вину, са максимално могућим капацитетом годишње производње вина од 20.000 до 1.000.000 литара на крају инвестиције уписаним у Винарски регистар у складу са Законом о вину</p> <p>ПОДРШКА - Изградња/реновирање и опремање погона, односно просторија које се користе за прераду грожђа, односно производњу и складиштење вина/винских производа и ароматизованих производа на бази вина; Изградња/реновирање и опремање простора за дегустацију, евалуацију карактеристика</p>	<p>КОРИСНИК -Пољопривредно газдинство уписано у Виногдарски регистар у складу са Законом о вину, са максимално могућим капацитетом годишње производње вина до 20.000 литара уписаним у Винарски регистар у складу са Законом о вину</p> <p>ПОДРШКА - Изградња/реновирање и опремање погона, односно просторија које се користе за прераду грожђа, односно производњу и складиштење вина/винских производа и ароматизованих производа на бази вина; Изградња/реновирање и опремање простора за дегустацију, евалуацију карактеристика и презентацију вина; - Опрема, уређаји и судови за производњу,</p>

	<p>и презентацију вина; - Опрема, уређаји и судови за производњу, пуњење/паковање и чување вина/винских производа и ароматизованих производа на бази вина и друга специјализована и лабораторијска опрема, инструменти и уређаји ; - Опрема за дезинфекцију радника; -Инвестирање у обновљиве изворе енергије (изградња инсталација и опрема) првенствено усмерено на сопствене потребе; -Инвестирање у успостављање и имплементацију система безбедности хране, система квалитета и географског порекла.</p>	<p>пуњење/паковање и чување вина/винских производа и ароматизованих производа на бази вина и друга специјализована и лабораторијска опрема, инструменти и уређаји ; - Опрема за дезинфекцију радника; -Инвестирање у обновљиве изворе енергије (изградња инсталација и опрема) првенствено усмерено на сопствене потребе; -Инвестирање у успостављање и имплементацију система безбедности хране, система квалитета и географског порекла.</p>
<p>Диверзификација руралне економије</p>	<p>КОРИСНИК – Физичка лица која су регистрована као пољопривредни произвођачи у руралним подручјима или су чланови пољопривредних домаћинстава која диверзификују пољопривредне или непољопривредне активности на газдинству; – Приватна правна лица која су основана или која раде у руралним подручјима у опсегу микро и малих предузећа, како је дефинисано у Закону о рачуноводству.</p> <p>ПОДРШКА Инвестирање у изградњу и/или реконструкцију и/или опремање објеката за пружање туристичких и угоститељских услуга, попут соба, ресторана и других објеката, укључујући објекте намењене рекреацији, игри,</p>	<p>Сеоски туризам и стари и уметнички занати</p> <p>КОРИСНИК – Физичка лица која се баве пружањем угоститељских услуга у угоститељским објектима у домаћој радиности или сеоском туристичком домаћинству; – Правна лица и предузетници који су регистровани за очување старих, традиционалних заната, односно послове домаће радиности и који су уписани у Регистар пољопривредних газдинстава.</p> <p>ПОДРШКА – Изградња, реконструкција и адаптација објеката за бављење сеоским туризмом као и набавка опреме за пружање угоститељских угоститељских услуга у угоститељским објектима у домаћој радиности или сеоском туристичком домаћинству;</p>

		<p>туристичким камповима, унапређење простора на отвореном (за јахање, риболов на површинским водама, бициклизам, тематске руте, стазе за јахање), трошкови маркетинга попут штампања промотивног материјала, прављење/ одржавање интернет странице.</p>	<p>– Набавка опреме и алата ради очувања и унапређења старих и уметничких заната, односно послова домаће радиности. Додата вредност прерадом производа на пољопривредном газдинству.</p> <p>КОРИСНИК – Физичка лица произвођачи малих количина хране биљног и животињског порекла уписана у Регистар пољопривредних газдинстава (искључујући предузетнике) за инвестиције из сектора млека, меса, воћа, поврћа, лековитог и ароматичног биља; – Предузетници и правна лица за инвестиције из сектора винарство и производња јаких алкохолних пића.</p> <p>ПОДРШКА – Изградња/проширење/ адаптација објеката за прераду; – Опрема за производњу, узорковање, пријем, прераду, пуњење и паковање производа; – Опрема за чишћење, прање и дезинфекцију (стерилизацију) прерадних објеката; – Лабораторијска опрема (не укључујући стаклени прибор) за интерну употребу; – Подршка промоцији производа и продаји производа на газдинству. Сектор вина и јаких алкохолних пића – Изградња/проширење/ адаптација и опремање објеката за производњу, пуњење и складиштење вина и јаких алкохолних пића, дегустационих сала и просторија за енотуризам и друге облике агротуризма, као и уређење простора у</p>
--	--	--	---

			<p>оквиру винарија и дестилерија;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Опрема за производњу вина и јаких алкохолних пића и репроматеријал (стаклене боце, запушачи, капице и етикете); – Лабораторијска опрема (без стакленог прибора) за интерну употребу; – Подршка промоцији ознака географског порекла и продаји производа; – Изградња/проширење/адаптација постројења за обраду отпадних вода и спречавање загађења ваздуха; – Изградња постројења за производњу енергије из обновљивих извора за сопствену потрошњу (соларне електране, хидроелектране, ветрогенераторе, електране на биомасу, измењивачке пумпе).
Агро-екологија	ОП	<p>КОРИСНИК</p> <ul style="list-style-type: none"> – Активна регистрована пољопривредна газдинства – физичка лица (укључујући предузетнике); – Правна лица. <p>ПОДРШКА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Подршка ће бити обезбеђена само за узгој биља (житарица, уљарица, поврћа, узгој воћа и грожђа и узгој ароматичног/лековитог биља) који је сертифициван као органски или је у фази конверзије. 	<p>КОРИСНИК</p> <ul style="list-style-type: none"> – Физичка лица уписана у Регистар пољопривредних газдинстава, предузетници, правна лица, научно-истраживачке организације, високообразовне установе, национална Банка биљних гена. <p>ПОДРШКА</p> <ul style="list-style-type: none"> – очување биљних генетичких ресурса у Банци биљних гена и институцијама које чувају колекције (ex situ очување); – очување биљних генетичких ресурса за храну и пољопривреду на пољопривредним газдинствима (in situ/on farm очување). <p>КОРИСНИК</p> <ul style="list-style-type: none"> – Физичка лица уписана у Регистар пољопривредних газдинстава, предузетници, правна лица, научно-истраживачке и образовне институције, центри за ВО,

			<p>банке гена, манастири.</p> <p>ПОДРШКА – очување животињских генетичких ресурса у банци животињских гена (ex situ очување); – очување животињских генетичких ресурса на пољопривредном газдинству (in situ очување).</p> <p>КОРИСНИК – Физичка лица и правна лица уписана у Регистар пољопривредних газдинстава.</p> <p>ПОДРШКА – Компензацијски подстицаји, који се плаћају на годишњем нивоу у сврху накнаде додатних трошкова и губитака прихода због имплементације захтева агроеколошких мера и пракси очувања пољопривредних прдела високе природне вредности (HNVF).</p> <p>КОРИСНИК – Физичка лица и правна лица уписана у Регистар пољопривредних газдинстава;</p> <p>ПОДРШКА – ће бити обустављена када заживи ИПАРД мера органске производње; – Компензацијски подстицаји, који се плаћају на годишњем нивоу у сврху накнаде додатних трошкова и губитака прихода због имплементације метода органске производње (биљна и животињска органска производња).</p> <p>КОРИСНИК – Физичка лица и правна лица уписана у Регистар пољопривредних газдинстава.</p> <p>ПОДРШКА Спречавање ерозије</p>
--	--	--	--

		<p>земљишта спровођењем следећих активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Утврђивање мера за заштиту земљишта као природног ресурса и стављање под контролу ерозионих процеса; – Рана сетва озимих усева и стварање одговарајућег травног покривача у подручјима где је опасност од ерозије већа; – Постизање најмање 25% покривености земљишта до почетка јесењих и зимских ерозивних утицаја путем воде, ветра, поплава и слично; – Формирање трака травног покривача на осетљивим местима, посебно на падинама и дну парцеле ако је под нагибом; – Остављање жетвених остатака на површини земљишта у циљу одржавања органске материје; – Одбрана од ветра, смањење његове брзине на мање од 20 km/h, односно изградња ветрозаштитних појасева са пропусношћу од 40–50% и регулисање висине појасева; – Стварање гребенова на површини земљишта у висини од 5–10 cm; – Обрада земљишта по контурама односно попреко у односу на пад земљишта; – Обрада земљишта стварањем специфичних структура у циљу заштите од водених бујица (нпр. изградња тераса). <p>КОРИСНИК</p> <ul style="list-style-type: none"> – Регистрована пољопривредна газдинства; – Удружења сопственика шума (на локалном, регионалном и националном нивоу); – Корисници државних шума у шумским подручјима и националним парковима; – Приватни предузетници у
--	--	---

			<p>области шумарства који обављају делатност у руралним подручјима; – Управљачи заштићеним природним добрима.</p> <p>ПОДРШКА – Развој шумских подручја и унапређење исплативости газдовања шумама; – Улагања у шумарске технологије, прераду и мобилизацију и пласман шумских производа на тржиште; – Подршка изградњи шумске инфраструктуре са циљем повећања доступности и ефикасности коришћења шумских ресурса; – Саветодавна шумарска служба; – Успостављање група и организација произвођача; – Подршка успостављању мреже НАТУРА 2000; – Подршка сарадњи и стварању кластера и мрежа у шумарству.</p>
LEADER		<p>КОРИСНИК Одабрани ЛАГ-ови ПОДРШКА је предвиђена у трећој фази спровођења ИПАРД II Програма – „Стицање вештина, подстицање становника ЛАГ територија” за изградњу капацитета и подстицање селектованих ЛАГ; – „Текући трошкови и мали пројекти” за покретање изабране ЛАГ и спровођење малих пројеката; – „Пројекти сарадње за међутериторијалне или транснационалне пројекте”.</p>	<p>LEADER подршка ЛАГ биће омогућена само кроз ИПАРД програм. НППР ће подржати оснивање партнерстава и припрему ЛСРР који се могу користити за ИПАРД програм.</p> <p>КОРИСНИК – Партнерства за територијални рурални развој (у даљем тексту: партнерства), односно, регистрована удружења грађана, уколико за израду локалних стратегија руралног развоја, за чије признавање подносе пријаву, нису користили средства међународног донатора или Аутономне покрајине.</p> <p>ПОДРШКА Подстицаји за процес формирања партнерстава за</p>

			територијални рурални развој и процес израде разраде и допуне ЛСРР, као што су: – Трошкови настали у току припремних активности за формирање партнерства; – Трошкови везани за разраду и допуну ЛСРР партнерства; – Трошкови везани за рад партнерства; – Трошкови имплементације ЛСРР.”
--	--	--	--

ПРИЛОГ 2 и ПРИЛОГ 3 који су одштампани уз ИПАРД програм за Републику Србију за период 2014-2020. године („Службени гласник РС”, бр. 30/16, 84/17 и 20/19) и чине његов саставни део, замењују се ПРИЛОГОМ 2 и ПРИЛОГОМ 3, који су одштампани уз овај програм и чине његов саставни део.

ОПИС МЕТОДОЛОГИЈЕ ЗА ПРОЦЕНУ
ЕКОНОМСКЕ ОДРЖИВОСТИ КОРИСНИКА

Критеријуми и графикони које треба користити приликом процене економске одрживости корисника, која ће се вршити у репрезентативној години, као и критеријуми и графикони коришћени за процену економске одрживости пројекта су следећи:

Графикон 4. Економска одрживост корисника

ЈЕДНОСТАВНА ФОРМА БИЗНИС ПЛАНА (ЗА ИНВЕСТИЦИЈЕ ДО 50.000 ЕУР)
Ликвидност = кумулативни новчани ток треба да буде позитиван
Однос прихода и расхода = укупан приход/укупан расход
СЛОЖЕН БИЗНИС ПЛАН (ЗА ИНВЕСТИЦИЈЕ ПРЕКО 50.000 ЕУР)
Ликвидност = кумулативни новчани ток треба да буде позитиван
Однос прихода и расхода = укупан приход/укупан расход

Графикон 5. Економска одрживост пројекта

ЈЕДНОСТАВНА ФОРМА БИЗНИС ПЛАНА (ЗА ИНВЕСТИЦИЈЕ ДО 50.000 ЕУР)
Ликвидност = кумулативни новчани ток треба да буде позитиван
Однос прихода и расхода =укупан приход/укупан расход
КОМПЛЕТАН БИЗНИС ПЛАН (ЗА ИНВЕСТИЦИЈЕ ПРЕКО 50.000 ЕУР)
Ликвидност = кумулативни новчани ток треба да буде позитиван
Интерна стопа рентабилности
Нето садашња вредност пројекта
Период повраћаја улагања

МИНИМАЛНИ НАЦИОНАЛНИ СТАНДАРДИ

Минимални национални стандарди за меру: „Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава“:

1) Закон о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС”, бр. 41/09, 10/13 – др. закон и 101/16):

(1) Правилник о одређивању подручја са отежаним условима рада у пољопривреди („Службени гласник РС”, број 102/18),

(2) Правилник о упису у Регистар пољопривредних газдинстава и обнови регистрације, као и о условима за пасиван статус пољопривредног газдинства („Службени гласник РС”, бр. 17/13, 102/15, 6/16, 46/17, 44/18 – др. закон, 102/18 и 6/19);

2) Закон о ветеринарству („Службени гласник РС”, бр. 91/05, 30/10, 93/12 и 17/19-др.закон):

(1) Правилник о регистрацији, односно одобравању објекта за узгој, држање и промет животиња („Службени гласник РС”, број 36/17),

(2) Правилник о општим и посебним условима хигијене хране за животиње („Службени гласник РС”, број 78/10),

(3) Правилник о општим и посебним условима за хигијену хране за животиње („Службени гласник РС”, број 23/18);

3) Закон о сточарству („Службени гласник РС”, бр. 41/09, 93/12 и 14/16):

(1) Правилник о условима у погледу објеката и опреме које морају испуњавати одгајивачке организације и организације са посебним овлашћењима, као и о условима у погледу стручног кадра које морају испуњавати организације са посебним овлашћењима („Службени гласник РС”, бр. 103/09, 104/18 и 4/19),

(2) Правилник о садржини и обрасцу захтева за упис у регистар одгајивачких организација и организација са посебним овлашћењима, као и садржини и начину вођења тог регистра („Службени гласник РС”, број 67/09);

4) Закон о добробити животиња („Службени гласник РС”, број 41/09):

(1) Правилник о условима за добробит животиња у погледу простора за животиње, просторија и опреме у објектима у којима се држе, узгајају и стављају у промет животиње у производне сврхе, начину држања, узгајања и промета појединих врста и категорија животиња, као и садржини и начин вођења евиденције о животињама („Службени гласник РС”, бр. 6/10 и 57/14),

(2) Правилник о начину обележавања и регистрације говеда, као и о службеној контроли обележавања и регистрације говеда („Службени гласник РС”, број 102/14),

(3) Правилник о начину обележавања и регистрације свиња, као и о службеној контроли идентификације, обележавања и регистрације свиња („Службени гласник РС”, број 94/10),

(4) Правилник о начину обележавања и регистрације оваца и коза, као и о службеној контроли идентификације, обележавања и регистрације оваца и коза („Службени гласник РС”, бр. 6/11 и 57/11),

(5) Правилник о начину обележавања и регистрације копитара, као и о службеној контроли идентификације, обележавања и регистрације копитара („Службени гласник РС”, број 72/10);

5) Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – УС, 24/11, 121/12, 42/13 – УС, 50/13 – УС, 98/13 – УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19 и 37/19-др. закон);

6) Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11 – УС, 14/16, 76/18 и 95/18 – др. закон);

7) Закон о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др. закон):

(1) Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, бр. 67/11, 48/12 и 1/16),

(2) Правилник о начину и условима за мерење и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС”, број 33/16);

8) Закон о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 91/15 и 113/17-др.закон):

(1) Правилник о поступку утврђивања испуњености прописаних услова у области безбедности и здравља на раду („Службени гласник РС”, број 60/06);

8) Закон о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење).

Минимални национални стандарди за меру: „Инвестиције у физичку имовину које се тичу прераде и маркетинга пољопривредних производа и производа рибарства”:

1) Закон о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС”, бр. 41/09, 30/10 – др. закон и 101/16):

(1) Правилник о одређивању подручја са отежаним условима рада у пољопривреди („Службени гласник РС”, број 102/18),

(2) Правилник о упису у Регистар пољопривредних газдинстава и обнови регистрације, као и о условима за пасиван статус пољопривредног газдинства („Службени гласник РС”, бр. 17/13, 102/15, 6/16, 46/17, 44/18 – др. закон, 102/18 и 6/19).

2) Закон о ветеринарству („Службени гласник РС”, бр. 91/05, 30/10, 93/12 и 17/19-др.закон):

(1) Правилник о ветеринарско-санитарним условима, односно општим и посебним условима за хигијену хране животињског порекла, као и о условима хигијене хране животињског порекла („Службени гласник РС”, бр. 25/11 и 27/14),

(2) Правилник о начину разврставања и поступања са споредним производима животињског порекла ветеринарско-санитарним условима за изградњу објеката за сакупљање, прераду и уништавање споредних производа животињског порекла, начину спровођења службене контроле и самоконтроле, као и условима за сточна гробља и јаме гробнице („Службени гласник РС”, бр. 31/11, 97/13, 15/15 и 61/17);

3) Закон о добробити животиња („Службени гласник РС”, број 41/09):

(1) Правилник о условима и средствима за лишавање животиња живота, начину поступања са животињама непосредно пре клања, начину омамљивања и искрварења животиња, условима и начину клања животиња без претходног омамљивања, као и програму обуке о добробити животиња током клања („Службени гласник РС”, број 14/10);

4) Закон о безбедности хране („Службени гласник РС”, број 41/09 и 17/19):

(1) Правилник о условима хигијене хране („Службени гласник РС”, број 73/10),

(2) Правилник о општим и посебним условима хигијене хране у било којој фази производње, прераде и промета („Службени гласник РС”, бр. 72/10 и 62/18) („Микробиолошки критеријуми за храну”);

5) Закон о надзору над прехранбеним производима биљног порекла („Службени гласник РС”, бр. 25/96 и 101/05 – др. закон):

(1) Правилник о ближим условима за производњу и промет прехранбених производа биљног порекла („Службени гласник РС”, број 50/96);

6) Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – УС, 24/11, 121/12, 42/13 – УС, 50/13 – УС, 98/13 – УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19 и 37/19-др.закон);

7) Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 36/09):

(1) Правилник о садржини захтева о потреби процене утицаја и садржини захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05);

8) Закон о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 91/15 и 113/17-др.закон):

(1) Правилник о поступку утврђивања испуњености прописаних услова у области безбедности и здравља на раду („Службени гласник РС”, број 60/06);

9) Закон о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење);

Минимални национални стандарди за меру: „Диверзификација пољопривредних газдинстава и развој пословања”:

1) Закон о туризму („Службени гласник РС”, број 17/19):

(1) Правилник о стандардима за категоризацију угоститељских објеката за смештај („Службени гласник РС”, бр. 83/16 и 30/17),

(2) Правилник о условима и начину обављања угоститељске делатности, начину пружања угоститељских услуга, разврставању угоститељских објеката и минимално техничким условима за уређење и опремање угоститељских објеката („Службени гласник РС”, бр. 48/12 и 58/16),

(3) Правилник о минималним техничким и санитарно-хигијенским условима за пружање угоститељских услуга у домаћој радиности и у сеоском туристичком домаћинству („Службени гласник РС”, бр. 41/10 и 48/12 – др. правилник);

2) Закон о угоститељству („Службени гласник РС”, број 17/19);

3) Закон о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС”, бр. 41/09, 30/10 и 101/16);

4) Правилник о одређивању подручја са отежаним условима рада у пољопривреди („Службени гласник РС”, број 102/18);

5) Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19 и 37/19 – др. закон);

6) Закон о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16).”